

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **D. C. i S. S.**

oskarżonych z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 czerwca 2024 r.

wniosków oskarżonych

o wyłączenie sędziego Małgorzaty Bednarek od udziału w sprawie I KS 16/24,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1

Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

postanowił

wyłączyć sędziog Małgorzatę Bednarek od udziału w sprawie

Sądu Najwyższego o sygn. akt I KS 16/24.

UZASADNIENIE

W dniu 11 kwietnia 2024 r. do Sądu Najwyższego przekazane zostały przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu akta sprawy ze skargą obrońcy oskarżonych D. C. i S. S. od wyroku tego Sądu z dnia 27 grudnia 2023 r., sygn. akt IV Ka 818/23.

Sprawa ta, zarządzeniem osoby pełniącej funkcję Prezesa Izby Karnej z dnia 17 kwietnia 2024 r., przydzielona została wg. imiennej listy sędziów sędziemu Małgorzacie Bednarek.

W dniu 3 czerwca 2024 r. oskarżeni D. C. i S. S. złożyli, w jednobrzmiących pismach, wnioski o wyłączenie od orzekania w przedmiocie skargi ich obrońcy

sędziego Małgorzaty Bednarek. Uzasadniając wnioski odwołali się do trybu powołania Małgorzaty Bednarek na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy o KRS z 2017 r., wskazując, że w świetle powołanych we wnioskach orzeczeń Naczelnego Sadu Administracyjnego, Sądu Najwyższego (m.in. uchwała z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 [OSNK 2020, z. 2, poz. 7], uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 [OSNK 2022, z. 6, poz. 22] i szeregu innych orzeczeń), wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) w sprawach *Reczkowicz przeciwko Polsce* (skarga nr 43447/19), *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce* (skargi nr 49868/19 i 5751/19), *Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce* (skarga nr 1469/20), wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE): z dnia 19 listopada 2019 r., w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18, z dnia 2 marca 2021 r., w sprawie C-824/18 i z dnia 6 października 2021 r., [Wielka Izba] C-487/19, Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana ustawą o KRS z 2017 r. jest organem sprzecznym z art. 187 Konstytucji RP oraz nie spełnia wymogów niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej. W efekcie składu Sądu Najwyższego z udziałem osób powołanych na urząd sędziego Sądu Najwyższego w tej wadliwej procedurze, nie stanowią niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą gwarantowanego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, w art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (KPP) i w art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (EKPC). Co więcej, zauważyli również – powołując się na poglądy wyrażane w piśmiennictwie, że uchwała KRS o przedstawieniu Prezydentowi RP wniosku o powołanie na urząd sędziego Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek była pozbawiona skutków prawnych, a zatem nie jest ona sędzią w znaczeniu konstytucyjnym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Złożone przez oskarżonych wnioski o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy zawisłej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt I KS 16/24 sędziego Małgorzaty Bednarek zasługują na uwzględnienie.

Zgodzić należy się z argumentacją wnioskodawców prowadzącą do konkluzji, że skład Sądu Najwyższego ukonstytuowany z udziałem sędziego Małgorzaty

Bednarek z przyczyn instytucjonalnych i ustrojowych niezapewnienia gwarancji bezstronności i niezawisłości.

Sąd Najwyższy w tym składzie podtrzymuje w całej rozciągłości poglądy wyrażone w swoich wcześniejszych orzeczeniach (zob. postanowienia: z dnia 28 listopada 2023 r., III KK 623/22 [KRI 290]; z dnia 25 marca 2024 r., III KK 499/23 [KRI 399]; z dnia 24 maja 2024 r., II KK 360/23[KRI 447]), którymi wyłączono wyżej wymienioną sędziogę od udziału w rozpoznawaniu spraw kasacyjnych, co znajduje swoje odpowiednie zastosowanie również do spraw skargowych. Podzielić należy wywody Sądu Najwyższego zawarte w uzasadnieniach tych orzeczeń oraz wspierającą je argumentację prawną zarówno w kontekście potencjalnego stwierdzenia w takim wypadku nieprawidłowej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. pkt 1 powołanej we wniosku uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20), jak i przyjęcia – na gruncie konwencyjnym – naruszenia prawa do rozpoznania sprawy przez sąd ustanowiony na mocy ustawy, która jest klarowna i przekonująca w związku z czym, nie znajdując konieczności jej w tym miejscu powielania do niej się należy odwołać, uznając ją za własną.

Wyżej wskazane okoliczności czynią koniecznym uznanie za zasadne złożonych przez oskarżonych wniosków ponieważ sąd, w którego składzie uczestniczyła by sędzina Małgorzata Bednarek, nie spełniałby kryteriów określonych w art. 6 ust. 1 EKPC, zaś postępowanie prowadzone przez taki sąd byłoby obciążone wadą traktowaną na gruncie wykładni przyjętej w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. jako bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (co do przyczyn związania każdego składu Sądu Najwyższego wspomnianą uchwałą mającą moc zasady prawnej – zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21, OSNK 2021, z. 10, poz. 41).

W wypadku sędziogę Małgorzaty Bednarek dodatkowym powodem wyłączenia są również – wprowadzić nie wskazane w samych wnioskach, mające wszelako charakter notoryjny – okoliczności, które skutkowały jej obecnym orzekaniem w Izbie Karnej Sądu Najwyższego i to poczynając o sposobu powołania jej do mającej charakter sądu specjalnego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego

w nietransparentnej procedurze w 2018 r., a następnie przeniesienia – po likwidacji Izby Dyscyplinarnej w 2022 r. – do legalnej Izby Sądu Najwyższego decyzją osoby pełniącej funkcję Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, w sposób stanowiący ominięcie wymogów określonych w art. 179 Konstytucji RP. Sąd Najwyższy w tym składzie wyrażony w powołanych wyżej orzeczeniach pogląd w pełni podziela, uznając za uzasadnione stwierdzenie, iż akty nominacji na stanowiska w Izbie Dyscyplinarnej, jako organie, który od początku zasadnie traktowany był jako organ niespełniający konstytucyjnego i konwencyjnego wymogu sądu niezależnego i bezstronnego „ustanowionego ustawą” (zob. pkt 4 powołanej już uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 oraz również wskazywany już także wyżej wyrok ETPCz z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczowicz przeciwko Polsce*), podjęte przez Prezydenta RP wyłącznie w ramach konkursu na stanowiska w tej Izbie, nie obejmują powołania do każdej innej Izby Sądu Najwyższego i tym samym nie wywołują skutków związanych z takim powołaniem. Wadliwość pierwotnego powołania, niezależnie od intencji ustawodawcy, który w nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym z 2022 r. usunął istniejące dotąd formalne ograniczenia w przenoszeniu sędziów tej Izby, nie mogą prowadzić do usankcjonowania tej pierwotnej wady, a tym bardziej uprawniać do orzekania w innych Izbach Sądu Najwyższego. Ta pierwotna wadliwość powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w konkursie do Izby Dyscyplinarnej nie może być również w drodze wtórnych, mających charakter techniczny zabiegów, konwalidowana. Skutek taki (konwalidacja) mógłby zostać osiągnięty wyłącznie poprzez przeprowadzenie prawidłowej procedury powołania i to powołania do prawidłowo ukształtowanego sądu (zob. także w tym przedmiocie postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 października 2023 r., II KK 82/23; z dnia 1 marca 2024 r., II KK 493/22; z dnia 7 marca 2024 r., IV KK 571/23), co w wypadku sędziego Małgorzaty Bednarek do chwili obecnej nie nastąpiło.

Podsumowując całokształt przeprowadzonych powyżej rozważań raz jeszcze stwierdzić należy, że skład Sądu Najwyższego ukonstytuowany z udziałem sędziego Małgorzaty Bednarek z powodów instytucjonalnych i ustrojowych, nie gwarantuje niezawisłości i bezstronności sądu przede wszystkim w aspekcie

zewnątrznym, a tym samym nie zapewnia prawa do rzetelnego procesu w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC.

Z tych względów postanowiono jak na wstępie.

SSN (Tomasz Artymiuk)

[PGW]

[ms]